

ANALIZA GENERALĂ A VIOLENȚEI FIZICE, SEXUALE ȘI PSIHOLOGICE, CA FORME DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

Maria SLOBOZIANU

*Departamentul Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului, Grupa D-2106, Facultatea Construcții,
Geodezie și Cadastru, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova*

Autorul corespondent: Maria Slobozianu, e-mail: maria.slobozeanu@dp.utm.md

Îndrumătorul/coordonatorul științific: **Viorica URSU**, dr., conf. univ., Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat. *Violența în familie este o problemă gravă și complexă care afectează milioane de oameni în întreaga lume. Este un fenomen cu multiple forme și manifestări, care generează consecințe devastatoare pentru victimele sale. În acest articol, ne propunem să analizăm câteva dintre aceste forme, și anume violența fizică, violența sexuală și violența psihologică, să înțelegem esența și cauzele acestora, cât și factorii de risc implicați. Totodată, va fi analizată și statistica persoanelor care au suferit violență în familie pe sexe în perioada 2021-2023. Prin înțelegerea și conștientizarea acestui fenomen, și a acestor forme de violență, sperăm să contribuim la promovarea unor relații sănătoase și non-violente în cadrul familiei și în societate în ansamblu. În același timp, prin cercetarea și publicarea informației la subiectul dat, avem drept scop: să empatizăm cititorii și să aducem la cunoștință lor că, odată cu implicarea fiecăruia din noi, putem reduce rata cazurilor de violență în familie.*

Cuvinte cheie: *violență, femeie, familie, vătămare, sănătate, victimă.*

Introducere

Violența domestică se referă la diverse comportamente dăunătoare, fie ele de natură fizică sau emoțională, care au loc în cadrul unei familii. Aceasta poate include incidente izolate sau o serie de acțiuni abuzive care creează un model de comportament controlator. Abuzul familial este deliberat, fiind utilizat pentru a instaura și menține puterea și controlul asupra unei alte persoane. Scopul său este de a intimida, umili sau speria victima, iar consecințele pot fi devastatoare pentru toți membrii familiei [1].

Potrivit articolului 2 al Legii nr. 45 din 1 martie 2007, care se referă la prevenirea și combaterea abuzului în familie, acesta este definit ca fiind orice formă de violență fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică. Aceste acțiuni (comportamente), cu excepția celor realizate în scopul autoapărării sau al apărării altor persoane, includ și amenințările cu asemenea acte. Ele sunt comise de către un membru al familiei împotriva altui membru al aceleiași familii și au ca rezultat producerea de prejudicii materiale sau morale victimei [2].

Violența fizică, sexuală și psihologică ca forme a violenței în familie

1. Violență fizică reprezintă vătămare intenționată a integrității corporale ori a sănătății prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, prin otrăvire, intoxicare, alte acțiuni cu efect similar [2]. Violența fizică este una dintre cele mai evidente și grave forme de agresiune, implicând direct afectarea integrității corporale sau a sănătății unei persoane. Definiția sa cuprinzătoare include o gamă largă de acțiuni intenționate și violente, care pot varia de la lovituri și îmbrânciri până la tăieri, arsuri și chiar strangulare sau mușcături. Prin natura sa, aceste acțiuni au potențialul de a cauza leziuni fizice grave sau chiar moarte. Este important de subliniat că violența fizică poate să nu se manifeste doar într-o formă extremă sau violentă, cum ar fi bătăile grave sau răniurile serioase. Uneori, gesturile aparent minore, cum ar fi împingerile sau trântirile, pot avea un impact semnificativ asupra victimei, atât din punct de vedere fizic, cât și emoțional. În contextul relațiilor

de familie sau al parteneriatului intim, violența fizică poate deveni un mecanism de control și dominare, fiind adesea însoțită de alte forme de abuz, cum ar fi violența verbală sau psihologică.

2. Violență sexuală reprezintă orice violență cu caracter sexual sau orice conduită sexuală ilegală în cadrul familiei sau în alte relații interpersonale, cum ar fi violul conjugal, interzicerea folosirii metodelor de contracepție, hărțuirea sexuală; orice conduită sexuală nedorită, impusă; obligarea practicării prostituției; orice comportament sexual ilegal în raport cu un membru de familie minor, inclusiv prin mângâieri, sărutări, pozare a copilului și prin alte atingeri nedorite cu tentă sexuală; alte acțiuni cu efect similar [2, art.2]. Violența sexuală este o formă gravă de abuz care implică orice act sau comportament sexual ilegal sau neconsensual. Această formă de violență poate să apară în diverse contexte, inclusiv în cadrul familiei sau în alte relații interpersonale. Definiția sa cuprinzătoare include o gamă largă de comportamente. Un aspect important al violenței sexuale este că aceasta nu se limitează doar la actele fizice de agresiune sexuală, cum ar fi violul sau atingerile neconsensuale, ci poate include și alte forme de presiune sau coerciție sexuală, cum ar fi constrângerea emoțională sau psihologică pentru a obține favoruri sexuale.

În cadrul familiei, violența sexuală poate fi și mai periculoasă și mai dificil de identificat, deoarece agresorul poate să aibă autoritate sau putere asupra victimelor sale, iar victimele pot să se simtă lipsite de opțiuni sau să fie intimidare în a-și exprima suferința sau a cere ajutor. Această formă de violență poate să aibă consecințe devastatoare asupra victimelor, incluzând traume psihologice profunde, probleme de sănătate mintală și chiar leziuni fizice grave sau deces.

3. Violență psihologică implică exercitarea unui control asupra voinței sau a persoanei, cauzând stări de tensiune și suferință psihică prin diverse mijloace. Acestea includ insulte, jigniri, amenințări, șantaj, distrugerea demonstrativă a obiectelor, sau izolarea de familie și prieteni. Alte forme de violență psihologică sunt interzicerea sau crearea de obstacole în calea dezvoltării profesionale sau educaționale, persecutarea prin contact sau încercarea de contact a victimei sau privarea intenționată de acces la informații necesare [2].

Violența psihologică reprezintă o formă insidioasă de abuz care se manifestă prin manipulare, control coercitiv și exercitarea unei puteri asupra victimei în moduri subtile și uneori neobservabile din exterior.

Un aspect crucial al violenței psihologice este că aceasta poate să nu lase urme vizibile sau leziuni fizice evidente, dar poate avea un impact profund asupra sănătății mentale și emoționale a victimei.

Este esențial să recunoaștem și să conștientizăm violența psihologică ca pe o formă gravă de abuz și să oferim suport și resurse adecvate victimelor pentru a le ajuta să iasă din aceste situații. Promovarea educației și a conștientizării în comunitate și crearea unor politici și modificarea legilor existente, care să protejeze victimele și să sancționeze agresorii sunt măsuri esențiale în combaterea acestei forme de violență și în asigurarea unui mediu sigur și sănătos pentru toți membrii societății.

Femeile fac parte din categoria persoanelor care prezintă un grad mare de vulnerabilitate, datorită caracteristicilor sale bio-constituționale și psihocomportamentale. Prin tradiție, femeia a beneficiat de un statut inferior în comparație cu al bărbatului ceea ce a expus-o diferitelor forme de agresiune sau umilire care erau acceptate de către societatea respectivă [3]. Acest lucru o demonstrează și datele Biroului Național de Statistici al RM [4], unde conform Fig. 1, cel mai des victime ale violenței în familie sunt femeile, în special cele în vârstă de 35-64 ani. În urma infracțiunilor de violență în familie înregistrate, în anul 2023, au suferit 685 persoane, 71,2% din victime au fost femei. Atât femeile (66,8%) cât și bărbații(54,8%), victime ale violenței în familie, preponderent aveau vârsta de 35-64 ani. Totodată, ponderea băieților de 0-17 ani care au suferit în urma violenței în familie a fost dublă față de cea a fetelor, de aceeași vârstă – 14,2% față de 7,8% [4]. Mai jos, putem urmări structura persoanelor care au suferit violență în familie pe sexe în perioada 2021-2023:

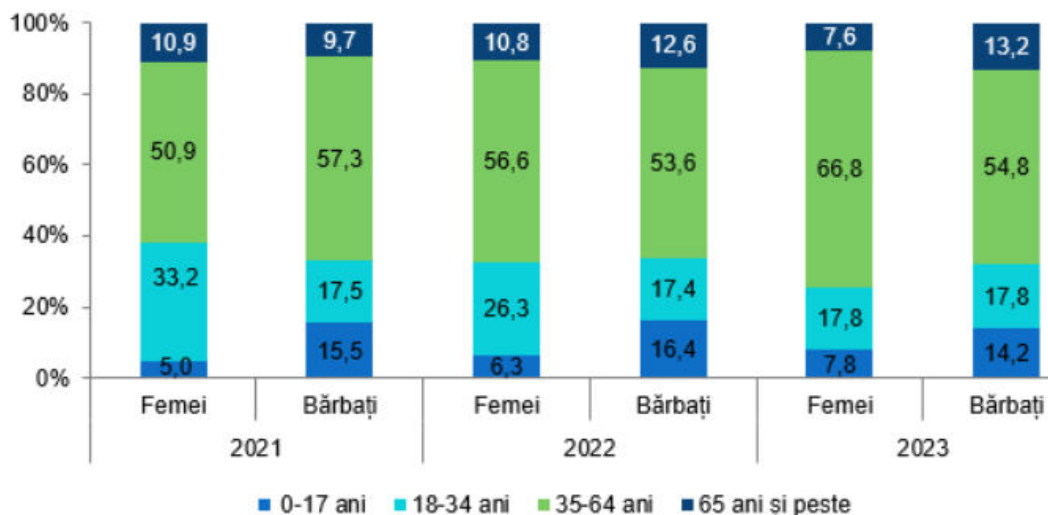

Figura 1: structura celor ce au suferit violență în familie pe sexe în perioada 2021-2023 [4]

Acele de violență în familie sunt cel mai greu de depistat, datorită faptului că se petrec în familie - acolo, unde autoritățile nu pot interveni. De aici și percepția autorităților statului că, violența domestică este de natură privată și prea puține se pot face [5].

Modalități de prevenire și intervenție în violența în familie

Violența contra femeilor încalcă dreptul fundamental la siguranța persoanei, este o expresie a dezechilibrului de putere dintre bărbați și femei, este un abuz de putere și de încredere care împiedică stabilirea de relații egale și a respectului la care femeile sunt îndreptățite [3]. În urmă examinării acestor forme ale violenței în familie, cât și a celorlalte forme, putem determina o serie de modalități eficiente de prevenire și intervenție în violența în familie, iar abordarea lor poate fi complexă și implică conlucrarea mai multor actori și resurse.

1. *educație și conștientizare* - programele de educație și campaniile de sensibilizare pot ajuta la creșterea gradului de conștientizare a violenței în familie și a impactului său asupra victimelor și comunității.
2. *formare profesională și intervenție* - formarea specialiștilor din domenii precum asistența socială, sănătatea, dreptul și educația este crucială pentru identificarea și intervenția în cazurile de violență în familie. Acești specialiști ar trebui să fie echipați cu cunoștințe și abilități pentru a oferi sprijin și asistență adecvată victimelor și pentru a gestiona situațiile de criză în mod eficient.
3. *servicii de sprijin și consiliere* - aceste servicii ar trebui să ofere un mediu sigur și confidențial în care victimele să poată accesa consiliere psihologică, asistență juridică, adăposturi de urgență și alte resurse necesare pentru recuperare.
4. *legislație și politică* – acestea pot include legi care protejează victimele și pedepsesc agresorii, precum și politici care promovează egalitatea de gen și drepturile omului.

Concluzii

În concluzie, formele de violență în familie, fie ele fizice, sexuale sau psihologice, reprezintă manifestări grave de abuz care afectează integritatea și bunăstarea indivizilor implicați. Aceste forme de violență pot avea consecințe devastatoare asupra sănătății fizice, emoționale, mentale și sociale a victimelor, și pot contribui la perpetuarea unor cicluri de abuz și suferință în cadrul familiei și al altor relații interpersonale.

Este esențial să recunoaștem și să conștientizăm existența și impactul acestor forme de violență, să le condamnăm ferm și să ne implicăm activ în prevenirea și combaterea lor. Educația și conștientizarea publică sunt instrumente importante în promovarea unor relații sănătoase și respectuoase în cadrul familiei și în societate în ansamblu.

Referințe

- [1] Ce este violența în familie? [Online] <https://cdf.md/herassments/ce-este-violenta-in-familie-2/>
- [2] Legea Nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, Publicat: 18.03.2008 în Monitorul Oficial Nr. 55-56 art Nr: 178, Data intrării în vigoare: 18.09.2008 [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141510&lang=ro#
- [3] Femeia în violență domestic [Online] https://www.sfatulmedicului.ro/Psihologia-cuplului/femeia-in-violenta-domestica_140
- [4] Nivelul infracționalității în anul 2022 [Online] https://statistica.gov.md/ro/nivelul-infracionalitatii-in-republica-moldova-in-anul-2023-9478_60977.html
- [5] BOSTAN, Ina. *Dreptul familiei*: Manual / Ina Bostan; Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru, Departamentul Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului. – Chișinău: Tehnica-UTM, 2020. – 390 p. ISBN 978-9975-45-638-8.